

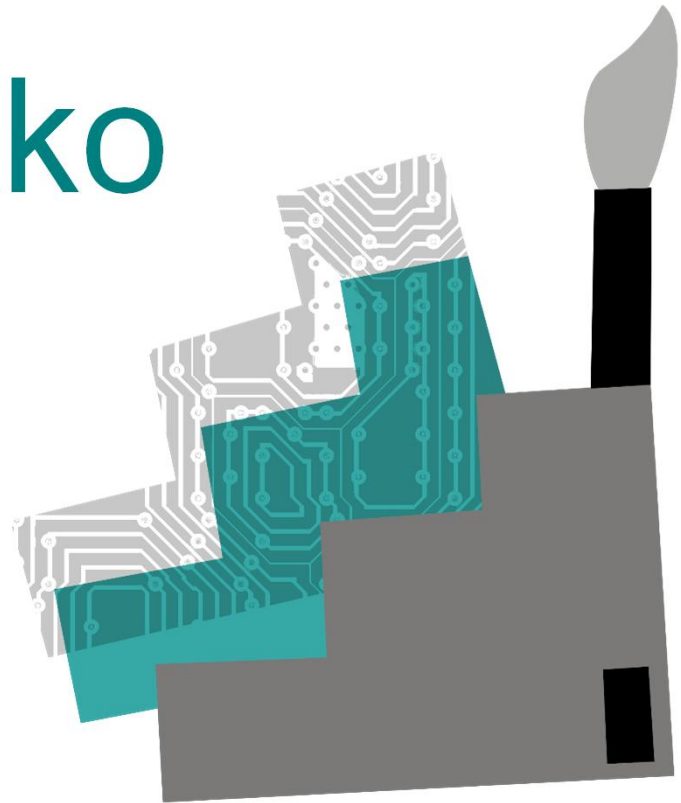
Pirstoutuvatko työurat?

Työsuojelurahaston tutkimushanke
2018–2020

KIRJAN ESITTELY, 22.2.2019

Katri-Maria Järvinen

katri-maria.jarvinen@tuni.fi

Kirjahankkeen esittely I

- Pirstoutuvatko työurat? - hankkeen tulokset raportoidaan toimitettuna artikkelikokoelmana
- Kirjan työnimi: **Työurat teknologisen murroksen toimialoilla**
- Artikkelit vertaisarvioidaan
- Kirjan julkaisemisesta keskusteltu alustavasti Tampere University Pressin (TUP) kanssa
 - Open access -kirja

Kirjahankkeen esittely II

- Kirjaa työstetään syksystä 2018 loppuvuoteen 2019
- Kirja julkaistaan loppukesästä 2020
- Kirjan artikkelit esitellään ohjausryhmälle kokouksissa 02/2019 08/2019 ja 02/2020

Sisällysluettelo

1. Katri-Maria Järvinen: Johdanto
 2. Katri-Maria Järvinen: Teollisuustoimialat viime vuosikymmenillä
 3. Pasi Pyöriä & Katri-Maria Järvinen: Työurien tutkimus: käsitteelliset, teoreettiset ja empiiriset lähtökohdat
 4. Esa Jokinen: Työssäosaamisen tarve teollisuusalojen haastatteluissa
 5. Aart-Jan Riekhoff, Katri-Maria Järvinen, Jouko Nätti & Satu Ojala: Have industrial careers destabilised and de-standardised?
 6. Satu Ojala, Liudmila Lipiäinen & Tomi Oinas: Teollisuustyön segmentaatio: työllisyys, työttömyys ja ansiotulot naisilla, miehillä ja eri koulutuksen saaneilla 1980-luvulta 2010-luvulle
 7. Pasi Pyöriä, Satu Ojala & Liudmila Lipiäinen: Työurat, yrityksen kannattavuus ja aineeton pääoma
 8. Satu Ojala ja Liudmila Lipiäinen: Uusi tutkinto työuralla: yleisyys ja yhteydet tuleviin työuriin teollisuustyöntekijöillä
 9. Koko työryhmä: Yhteenveto: Pirstoutuvatko teollisuustyöntekijöiden työurat?
- Kirjallisuus
- Aineisto- ja menetelmäliite

LUKU 1: Johdanto

Artikkelikokoelman teemoihin johdatteleva artikkeli. Työuran ja teknologian käsitteiden määritelmiä täydennetään myös muissa luvuissa.

- Miksi tutkia työuria teollisuustoimialoilla?
- Työ, teknologia ja teollisuuden teknologinen murros
- Rekisteriaineistot avaimena työurien tutkimiseen
- Kirjan rakenne

LUKU 2 Teollisuustoimialat viime vuosikymmenillä

- Suomen talous ja teollisuustoimiala rakennemuutoksen kehyksessä
- Teollisuustoimialat Suomessa 1980–2010-luvuilla
Kirjan artikkeleissa tutkittavien toimialojen esittely ja kuvailu FLEED-aineistolla ajanjaksolla 1980–2010-luvut.
 - Metalliteollisuus
 - Metsäteollisuus
 - Kemianteollisuus
 - Teknologiateollisuus
- Teollisuuden toimialat muutoksessa? –asiantuntijoiden näkemyksiä
Toimialan näkymien hahmottaminen asiantuntijahaastatteluin.
- Yhteenvedo

LUKU 3: Työurien tutkimus: käsitteelliset, teoreettiset ja empiiriset lähtökohdat

Kirjoittajat: Pasi Pyöriä & Katri-Maria Järvinen

Tässä luvussa analysoimme teoksemme keskiössä olevaa käsitettä työura. Tutkimuskirjallisuuteen pohjautuva katsaus työurakäsitteestä ja sen erilaisista määritelmistä taustoittaa teoksemme empiirisiä analyysejä. Esittelemme tässä katsauksessa työuratutkimuksen käsitteellisiä ja teoreettisia lähtökohtia sekä aiempien empiiristen tutkimusten tuloksia.

LUKU 4: Työssäosaamisen tarve teollisuusalojen haastatteluissa

Kirjoittaja: Esa Jokinen

Artikkelissa keskustellaan teollisuusalojen osaamistarpeista ja niiden tulkinnoista. Aineistona käytetään järjestöasian-tuntijoiden haastatteluja (N=11), ja artikkelin tavoitteena on etsiä uusia näkökulmia osaamistarpeiden laadulliseen ennakointiin liittyviin kysymyksiin. Keskeisin kysymys liittyy siihen, miten osaamistarpeet laajassa mitassa muuttuvat, ja mistä muutokset johtuvat. Tällä on merkitystä siihen, millä tavalla muutoksia voitaisiin tulevaisuudessa ennakoida ja niihin vastata entistä paremmin elinkeinoelämän, viranomaisten ja koulutusjärjestelmän kesken. Lisäksi teollisuudenalat kamppailevat niukkenevista työvoima-varoista, jotka muodostavat paikoin esteen kasville. Tällöin myös teollisuustyötä koskevan informaation ja mielikuvien olisi tärkeää perustua tutkittuun tietoon.

LUKU 5: Have industrial careers destabilised and de-standardised?

Kirjoittajat: Aart-Jan Riekhoff, Katri-Maria Järvinen, Jouko Nätti & Satu Ojala

In this article, we investigate whether careers in the forestry, metal, chemical and technological industries have de-standardised across cohorts. We define career de-standardisation as an increase in heterogeneity between sequences of labour market statuses between ages 30 and 44. We construct three types of individual career sequences:

- 1) sequences containing only main activity statuses (employed, unemployed, pensioned, inactive or in education),
- 2) same as 1), but including job changes between employers, and
- 3) same as 1), but including changes between the original industry of employment to any other.

The latter two sequence types allow analysing what role job mobility plays and how tied workers are to a particular industry. The second approach is to define career destabilisation as an increase in the complexity within individual sequences of labour market statuses. We continue to use the career sequences that were constructed in the first part of the analysis. Here, we analyse whether career turbulence has changed across birth cohorts, while controlling for industry, gender and levels of education. In addition, we identify typical career trajectories between ages 30 and 44. We will analyse whether there are differences in “typical careers” between sectors and whether these have changed across cohorts.

LUKU 6: Teollisuustyön segmentaatio: työllisyys, työttömyys ja ansiotulot naisilla, miehillä ja eri koulutuksen saaneilla 1980-luvulta 2010-luvulle

Kirjoittajat: Satu Ojala, Liudmila Lipiäinen & Tomi Oinas

Artikkelissa tarkastelemme teollisuustyön tasa-arvoisuutta Suomessa eri vuosikymmenillä sukupuolen, koulutusalan ja -tason mukaan. Aiemman tutkimuksen mukaan naisten työuran aikaiset ansiot jäävät miehiä heikommiksi myös silloin, kun he työskentelevät yhtämittäisesti. Samaan aikaan vähemmän koulutetuilla on enemmän työttömyyttä ja vastentahtoisia urasiirtymiä urallaan kuin korkeasti koulutetuilla asiantuntijoilla. Sovellamme työmarkkinoiden segmentoitumisen teoreettista viitekehystä tarkastelussa siitä, millaisia sukupuolen ja koulutustason mukaisia jakoja teollisuuden palkansaajilla on viime vuosikymmeninä ollut yhtäältä työuran vakauden (työllisyyden, työttömyyden) ja toisaalta ansiotulojen (palkka- ja yrittäjätulojen) karttumisen kannalta. Analyysi kokoaa tietoa siitä, millaisia eroja ja jakoja teollisuustyöstä on paikannettavissa eri henkilöstöryhmillä sekä etenkin siitä, onko segmentoituminen mahdollisesti liehtynyt tai syventynyt.

LUKU 7: Työurat, yrityksen kannattavuus ja aineeton pääoma

Kirjoittajat: Pasi Pyöriä, Satu Ojala & Liudmila Lipiäinen

Tässä luvussa analysoimme yritysten kannattavuuden ja keskeisimpien aineellisten ja aineettomien investointierien merkitystä niissä työskentelevän henkilöstön työurien vakaudelle. Yritysten kannattavuutta mittaamme käyttökatteella. Aineellisia investointeja arvioimme investoinneilla koneisiin, laitteisiin ja rakennuksiin. Aineetonta pääomaa kuvaamme yrityksissä tehdyillä tutkimustyövuosilla ja tietoteknisillä investoinneilla. Tutkimme, miten liiketoiminnan kannattavuus sekä yritysten panostus aineettomaan pääomaan on yhteydessä työurien vakauteen (työssäolo- ja työttömyyskuukausiin) sekä ansiokehitykseen metsä-, metalli- ja kemian teollisuudessa verraten samankokoiseen satunnaisotokseen muista yksityisen sektorin palkansaajista.

LUKU 8: Opinnot ja uusi tutkinto työuralla: yleisyys ja yhteydet tuleviin työuriin teollisuustyöntekijöillä

Kirjoittajat: Satu Ojala & Liudmila Lipiäinen

Tutkimme, millainen koulutusrakenne teollisuustoimialojen työntekijöillä on ollut 1980-luvulta 2010-luvulle, missä määrin he ovat suorittaneet uusia tutkintoja tällä aikajaksolla, sekä miten heidän työuransa ovat kehittyneet uuden tutkinnon suorittamisen jälkeen. Tutkimme myös missä määrin yritysten investoinnit aineettomaan pääomaan ja perinteisiin koneisiin ja rakennuksiin (materiaaliset investoinnit) ovat kytkeytyneet yhtäältä uusien tutkintojen suorittamiseen. Näin otamme kantaa siihen, miten yritystason teknologiainvestoinnit yhdistyvät yrityksissä työskentelevien siirtymiin opiskelijoiksi, työvoimakoulutuksille ja tutkintotasoiseen uudelleen koulutukseen. Toisaalta tutkimme myös sitä, miten uusi tutkinto vaikuttaa työuriin eli millaisia yhteyksiä työuran aikaisella uudella tutkinnolla on työuraseurauksiin, verraten teollisuudessa työskennelleitä muihin yksityisen sektorin palkansaajiin.

LUKU 9: Yhteenveto: Pirstoutuvatko teollisuustyöntekijöiden työurat?

Kirjoittajat: koko tutkimusryhmä

Yhteenvetoartikkelissa erittelemme artikkelien keskeisiä tuloksia. Tutkimustulostemme pohjalta keskustelemme yhteenvedossa erityisesti siitä, onko työurista syytä olla huolissaan ja jos niin miltä osin. Yhteenvetoa varten viimeisessä ohjausryhmäkokouksessa (helmikuussa 2020) ja päätösseminaarissa (kevät, tai syksy 2020) olisi hyvä muodostaa yhteisiä toimenpide-ehdotuksia ohjausryhmätyöskentelyssä, ja koota ne tähän lukuun.

Kiitos!